

TAMPEREEN HIIPPAKUNNAN PIISPA

MATTI REPO

Piispainkokouksen pastoraalinen ohje 3.6.2025 Saatekirje Tampereen hiippakunnan seurakunnille

Hyvät kirkkoherrat,

Piispainkokous antoi kesäkuun alussa pastoraalisen ohjeen avioliittoon vihkimistä tai siunaamista pyytävien samaa sukupuolta olevien parien kohtaamisesta seurakuntatyössä. Sen voi lukea kokonaisuudessaan tästä linkistä:

<https://evl.fi/plus/wp-content/uploads/sites/3/2025/06/Piispainkokouksen-pastoraalinen-ohje-tuomiokapituleille-avioliittoon-vihkimista-tai-siunaamista-3.6.2025FINAL-all.pdf>

Ohje on yleisluonteinen suositus, ei yksityiskohtainen toimintaohje eikä muodollinen täytäntöönpanomääräys. Tämä saatekirje pyrkii selventämään siitä nousseita kysymyksiä.

Piispainkokouksen toimivalta

Piispainkokous käsittelee ”kirkon uskoa, opetusta ja työtä koskevia asioita” (KL 5:5 §). Tämän yleisvaltuutuksen nojalla se voi antaa pastoraalisia ohjeita. Sen sijaan se ei voi päättää kirkolliskokouksen toimivaltaan säädetyistä asioista. Voimassa oleva kirkon avioliittokäsitys eli miehen ja naisen liitto on ilmaistuna Katekismuksessa ja Kirkkokäsikirjassa. Piispainkokous ei ole muuttanut kirkon avioliittokäsitystä eikä luonut uutta vihkikaavaa. Se on sen sijaan ottanut huomioon vallitsevan oikeudellisen tilanteen ja seurakuntien toiminnan sekä kummassakin tapahtuneen kehityksen.

Oikeustilan muutos

Avioliittolain perusteella ev.-lut. kirkon pappi voi toimittaa kirkollisen vihkimisen. Kirkolliskokous ei ole täsmentänyt kirkon lainsäädäntöön muita vihkimisen edellytyksiä kuin kirkon jäsenyyden ja rippikoulun käymisen. Samaa sukupuolta olevien parien vihkimiset, joita papit ovat toimittaneet, ovat oikeudellisesti päteviä. Korkein oikeus on vahvistanut, että kirkolla on oikeus määrätä seuraamuksia papille, joka vihkii vailla

kokonaiskirkon valtuutusta. Piispainkokous on kuitenkin jo v. 2020 suositellut tuomiokapituleille pidättäytymistä sellaisista, ja nyt annettu ohje kertoo sen. Viime vuosina ei missään tuomiokapitulissa ole ojennettu pappeja vihkimisistä. Kun laissa ei ole nimenomaista vihkimisiä rajoittavaa sääntöä, on oikeustila ollut muutoksessa ilman eri päätöstä.

Seurakuntien tilapäätökset

Kun kokonaiskirkon tasolla ei ole muutettu kirkon avioliittokäsitystä, seurakunnat ovat tehneet kirkon käyttöä koskevia paikallisia päätöksiä. Niillä lienee ollut enemmän viestinnällinen kuin vihkimisiä lisäävä merkitys; on haluttu osoittaa tukea samaa sukupuolta oleville pareille. Päätöksiä on testattu useissa hallinto-oikeuksissa ja vahvistettu seurakunnalla olevan yhdessä kirkkoherran kanssa oikeus päättää kirkon käytöstä (KJ 3:53 §). Piispainkokous ei ohita tätä oikeutta vaan haluaa rauhoittaa paikallistasolle siirtynyttä väittelyä ottamalla kantaa kirkkotilassa tapahtuvien vihkimisten puolesta.

Ohje mahdollistaa, ei velvoita

Pastoraalinen ohje ei synnytä uusia virkavelvollisuuksia. Sen tarkoitus on auttaa pappia, jolta pyydetään vihkimistä, sekä seurakuntaa, joka mieltii, sopiiko vihkiminen kirkkoon. Kumpaankaan ei piispainkokous anna määräystä vaan antaa tilaa pastoraaliselle harkinnalle, jotta seurakunnassa olisi mahdollista toimittaa avioliittoon vihkimisiä. Piispainkokouksen viesti kannustaa palvelemaan erilaisia ihmisiä niillä hengellisillä välineillä, jotka kirkolla on käytettävissä.

Ohjeen pääkohdat

- Papin ja muiden kirkon työntekijöiden on tärkeä kohdata kaikki vihkimis- tai siunauspyynnön esittävät kirkon jäsenet avoimesti ja arvostavasti.
- Avioliittoon vihkimiseen tulee sisältyä lain edellyttämät kysymykset ja liiton vahvistaminen. Kirkolliseen vihkimiseen ja siunaamiseen sisältyy myös Raamatun lukemista, rukousta ja Jumalalta siunauksen pyytämistä.
- Kirkollisen avioliittoon vihkimisen ja avioliiton siunaamisen soveltuvuudesta kirkkotilaan ei tarvita erillistä päätöstä.
- Piispainkokous suosittaa, ettei samaa sukupuolta olevan parin vihkimisestä tai siunaamisesta koidu papille seuraamuksia.

Lopuksi

Asiassa vallitsee kirkossa eri näkemyksiä, eikä piispainkokouksen ohje poista niiden välistä jännitettä. Perusteluja voidaan esittää niin pysyttäytymiselle miehen ja naisen avioliittokäsityksessä kuin samaa sukupuolta olevien parien liittojen tukemiselle

kirkollisella vihkitöimityksellä. Tähänastinen keskustelu osoittaa, että eri näkemykset ovat yhtäaikaista todellisuutta. Toivon, että seurakunnissa annetaan tälle todellisuudelle tilaa keskinäisessä kunnioituksessa ja yhteisessä uskossa.

Olen ottanut tästä aihepiiristä käytyyn kirkolliseen keskusteluun osaa jo neljännesvuosisadan ajan niin paikallisella, hiippakunnallisella, kokonaiskirkollisella kuin kansainvälisellä ja ekumeenisella tasolla. Kaikkialla on tullut vastaan samoja kysymyksiä ja lopulta samoja johtopäätöksiä.

Kyseessä on yhteiskunnallinen murros, joka ei ole alkanut meidän aikanamme. Muuttuvat käsitykset perheistä ja seksuaalisuudesta ovat heijastuneet muutoksina niin lainsäädännössä kuin asenteissa. Homoseksuaalisuutta ei pidetä rikoksena eikä sairautena, vaan sillä on tunnustettu ihmisyyteen kuuluva ja yhteiskunnallisesti suojeltu asema. Sitä on ollut olemassa kaikkina aikoina ja kaikissa kulttuureissa. Meidän aikanamme on kuitenkin tapahtunut nopea muutos, jossa aiemmin hävetty ja piiloon suljettu asia on tullut näkyviin ja hyväksytyksi. Sellainen haastaa totuttuja käsityksiä.

Kyseessä on yleismaailmallinen kehitys, joka omalla aikataulullaan vaikuttaa kaikkialla. Se koskee kaikkia ihmisyyhteisöjä, niin valtioita, yhteiskuntia kuin kirkkoja. Jollain aikavälillä kaikki uskonnolliset yhteisöt saavat selvittää suhteensa siihen muokkaamalla näkemystään aiempaa myönteisemmäksi. Ekumeenisessa liikkeessä olen tutustunut kirkkoihin, joissa on ensin tehty jyrkän kielteinen päätös ja jonkin ajan kuluttua käännetty se päinvastoin.

Muutos kirkossa tai seurakunnassa ei tule ulkopuolelta vaan sisältä. Olemme toistemme lähimmäisiä ja Kristuksen ruumiissa myös toisillemme rakkaudessa välttämättömiä. Toivon seurakunnissa otettavan tämä havainto huomioon.

Tampereen Piispantalossa 13.6.2025

+ Matti Rönkä